

CZU: 343.541/.549-053.2:343(478)(094.5)

[https://doi.org/10.59295/sum3\(193\)2026_30](https://doi.org/10.59295/sum3(193)2026_30)

RECONCEPTUALIZAREA PROHIBIȚIUNILOR JURIDICO-PENALE ALE ABUZURILOR SEXUALE SĂVÂRȘITE ÎMPOTRIVA MINORILOR

Ion VANGHELI,

Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale

Scopul principal al prezentului studiu științific este analiza novej legislative apărute în urma adoptării Legii Republicii Moldova nr. LP5/2026 din 12.02.2026, identificarea infracțiunilor în materia abuzului sexual al copiilor în sistemul legii penale a Republicii Moldova și clarificarea naturii acestora. Prohibițiunile juridico-penale care asigură protecția copiilor de abuzuri sexuale sunt de trei categorii: (i) prohibițiunile juridico-penale unde în calitate de victimă poate fi recunoscută oricare persoană indiferent de vârstă, unde minoritatea victimei nu este specificată; (ii) prohibițiunile juridico-penale unde în calitate de victimă poate fi recunoscută oricare persoană, iar această normă este însoțită de o agravantă; (iii) prohibițiunile juridico-penale unde în calitate de victimă poate fi recunoscut doar un copil.

Cuvinte-cheie: *abuz sexual, pornografia infantilă, prostituția infantilă, constrângerea minorului, determinarea minorului, exploatare sexuală, violența sexuală.*

RECONCEPTUALIZATION OF CRIMINAL-LEGAL PROHIBITIONS OF SEXUAL ABUSE COMMITTED AGAINST MINORS

The main purpose of this scientific study is to analyze the legislative amendment that emerged following the adoption of the Law of the Republic of Moldova No. LP5/2026 of 12.02.2026, to identify crimes in the field of sexual abuse of children in the criminal law system of the Republic of Moldova and to clarify their nature. The legal and criminal prohibitions that ensure the protection of children from sexual abuse are of three categories: (i) legal and criminal prohibitions where any person can be recognized as a victim regardless of age, where the minority of the victim is not specified; (ii) legal-criminal prohibitions where any person can be recognized as a victim, and this norm is accompanied by an aggravating (iii) legal-criminal prohibitions where only a child can be recognized as a victim.

Keywords: *sexual abuse, child pornography, child prostitution, coercion of the minor, aiding or abetting of the minor, sexual exploitation, sexual violence.*

Introducere

Scopul principal al prezentului studiu științific este analiza novej legislative apărute în urma adoptării Legii Republicii Moldova nr. LP5/2026 din 12.02.2026, identificarea infracțiunilor în materia abuzului sexual al copiilor în sistemul legii penale a Republicii Moldova și clarificarea naturii acestora.

Recent, a intrat în vigoare Legea Republicii Moldova nr. LP5/2026 din 12.02.2026 pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploatarei sexuale și abuzurilor *sexuale comise asupra minorilor*) [10], intrată în vigoare pe data de 26.02.2026, împrejurarea care a determinat necesitatea abordării uneia din cele mai dureroase și extrem de delicate teme de cercetare consacrate reconceptualizării prohibițiunilor juridico-penale a abuzurilor sexuale îndreptate împotriva minorilor.

Modificările au atins și legislația extrapenală în domeniul asigurării și ocrotirii drepturilor copiilor. Așadar, în conformitate cu prevederile de la alin. (3¹) art.23 din Legea Republicii Moldova nr. LP 370/2023 *privind drepturile copilului*: „Statul, prin intermediul autorităților și instituțiilor publice, întreprinde acțiuni pentru a interzice și pentru a contracara diseminarea materialelor care promovează săvârșirea infracțiunilor contra familiei și minorilor sau a contravențiilor împotriva copiilor, precum și organizarea călătoriilor, în scopuri comerciale sau necomerciale, în vederea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 171-175¹, 208¹ –208⁵ din Codul penal nr. 985/2002” [9].

La începutul cercetării am constatat că la nivel internațional problema abuzurilor sexuale asupra minorilor, în special implicarea minorilor în activitatea pornografică este abordată în următoarele acte normative:

Convenția Consiliului Europei *pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale* (Lanzarote, 25 octombrie 2007) [4]; Convenția Consiliului Europei *privind criminalitatea informatică* (Budapesta, 23 noiembrie 2001) [3]; Convenția ONU *pentru protecția drepturilor copilului* din 20 noiembrie 1989 [5]. În conformitate cu prevederile art.34 din Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989, „*Statele părți se angajează să protejeze copilul de toate formele de exploatare sexuală și de abuz sexual. În acest scop, statele părți vor lua, în special, toate măsurile la nivel național, bilateral și multilateral, pentru a preveni: (a) incitarea sau constrângerea unui copil de a se angaja în activități sexuale ilegale; (b) exploatarea copiilor în scopul prostituției sau al altor practici sexuale ilegale; (c) exploatarea copiilor în spectacole sau în materiale cu caracter pornografic*” [5]; Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la *vânzarea de copii, prostituția și pornografia infantilă*, adoptat de Adunarea Generală a ONU la 25 mai 2000) [16]; Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011, *privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile* [8].

Gradul înalt de prejudiciabilitate a acestor fapte infracționale este argumentat și în literatura de specialitate: „*Făptuitorii surprind în imaginile fotografice și materiale video abuzurile pe care le comit în viața reală și apoi le distribuie și difuzează pe internet. Pentru realizarea acțiunilor sale criminale, ei utilizează diverse dispozitive electronice și tehnologii informaționale: telefoane mobile, calculatoare, camera web, programe, rețele de socializare sau alte tipuri de platforme online, pentru a-i recruta, constrânge, amenința sau șantaja pe copii să participe la acte sexuale ilegale*” [15, p. 260-261]. Autorul A. K. Abișeva subliniază: „*datorită vârstei lor și dezvoltării psihologice inerente minorilor, copiii pot percepe comportamentul inacceptabil al rudelor adulte ca fiind normal pentru o lungă perioadă de timp, considerând actele sexuale comise cu aceștia drept permise*” [19, p. 518].

După cum se constată în literatura de specialitate (Alvarez-Segura M, Fernández I, El Kasmy Y. et al., 2025), „*abuzul sexual trăit în copilărie, la fel ca și consumul de pornografie, este asociat cu percepții negative asupra sinelui, inclusiv stimă de sine scăzută, rușine și vinovăție dăunătoare și omniprezente, precum și distorsiuni cognitive și o tendință spre automutilare*” [1, p. 5].

Moralitatea sexuală formează la adulți o înțelegere a valorilor sexuale și morale în domeniul relațiilor de familie și rudenie, explică copiilor corectitudinea relațiilor sexuale, implementarea funcției reproductivă umane și nașterea [22, p. 148]. Moralitatea este o categorie etică definită de valorile umane universale bazate pe norme morale: „*Moralitatea sexuală este înțeleasă în mod obișnuit ca sistemul de norme morale care reglementează sfera sexuală a vieții umane*” [22, p. 150].

Libertatea sexuală și inviolabilitatea sexuală reprezintă „*un concept specific în raport cu libertatea individului*” [21, p. 8]. Inviolabilitatea sexuală și libertatea sexuală sunt principalul obiect al atacurilor ilegale asupra sferei sexuale atât a cetățenilor adulți, cât și a celor sub optsprezece ani. Libertatea sexuală este dreptul obiectiv, existent și inalienabil al unui individ de a-și exprima liber voința în sfera sexuală, cu condiția ca un astfel de comportament să nu încalce drepturile și libertățile altora. Libertatea sexuală este înțeleasă ca „*libertatea individului în sfera sexuală, adică dreptul de a alege independent un partener sexual și de a determina natura relațiilor sexuale în care dorește să se angajeze*” [20, p. 22]. În plus, libertatea sexuală ar trebui considerată ca fiind „*comportamentul sexual al unui individ cu posibilitatea de a-i înțelege pe deplin natura reală și semnificația socială, bazat pe libera exprimare a voinței, fără forme externe de constrângere sau factori interni care să limiteze un astfel de comportament*” [21, p. 9]. Libertatea sexuală afectează „*moralitatea sexuală, care caracterizează în mare măsură opiniile societății, formarea ideilor cetățenilor în sfera sexuală în conformitate cu idealurile și valorile sociale și insuflarea principiilor de bază ale familiei, căsătoriei și altor concepte sexuale în rândul generației tinere*” [22, p. 148].

Inviolabilitatea sexuală a individului este „*o interdicție legal stabilită privind săvârșirea oricărui acte sexuale împotriva unei persoane care nu are libertate sexuală din cauza incapacității de a înțelege sensul și consecințele acțiunilor întreprinse împotriva sa sau de a-și controla acțiunile în acest domeniu din cauza vârstei (sub șaisprezece ani) sau din alte motive (stare de neputință)*” [21, p. 8].

Prin urmare, raporturile sociale care asigură ordinea stabilită a relațiilor sexuale în societate se bazează

pe normele moralei sexuale și se caracterizează prin următoarele elemente constitutive: (1) autodeterminarea sexuală; (2) libertatea sexuală; (3) inviolabilitatea sexuală; (4) asigurarea dezvoltării normale a minorilor în sfera moralei și eticii sexuale. Specificarea conținutului său este determinată de o situație particulară, în funcție de care dintre componentele specificate ale sferei sexuale a societății este prejudiciată sau este amenințată cu vătămarea.

Educația sexuală este un aspect important al conturării fundamentelor vieții sexuale, atitudinilor și relațiilor în rândul tinerei generații. De asemenea, este crucial să se respecte normele fundamentale de comportament sexual pe care o generație le stabilește pentru următoarea.

Rezultate și discuții

În cadrul studiului prezentat mai jos vom structura toate prohibițiunile juridico-penale ale abuzului sexual cu implicarea unui copil care se regăsesc în Partea Specială a Codului penal a Republicii Moldova.

Reieșind din analiza normelor juridico-penale existente în materia abuzului sexual asupra minorilor constatăm:

1. Prima observație: *Legea penală a Republicii Moldova operează cu doi termeni „minor” și „copil” în domeniul asigurării protecției juridico-penale a victimelor abuzului sexual (indiferent de gen) sub vârsta de 18 ani.*

În opinia noastră, din punct de vedere semantic, aceste noțiuni sunt identice, deși pentru claritatea legii penale se constată necesitatea de a unifica terminologia și de a accepta o singură noțiune. Potrivit prevederilor de la art. 2 (a) din Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile, „copil” înseamnă orice persoană cu vârsta mai mică de 18 ani [8]. În conformitate cu Protocolul Clinic Standardizat, aprobat de Ministerul al Sănătății Republicii Moldova „Managementul clinic al cazurilor de viol”, în calitate de copil se recunoaște „orice ființă umană sub vârsta de 18 ani (în corespundere cu Convenția ONU cu privire la drepturile copilului (1989) și Legii nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți)” [11].

2. A doua observație: *Legea penală a Republicii Moldova nu operează cu noțiunile de „exploatare sexuală” și „violență sexuală”, doar cu sintagma „abuz sexual”, deși unele fapte infracționale conțin elemente de exploatare și violență în sensul constatărilor la nivel internațional (Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011). Constatăm că, legea penală autohtonă ar trebui să diferențieze explicit faptele infracționale ce implică abuz, exploatare și violență sexuală.*

În jurisprudența și doctrina juridico-penală se acceptă termenul „abuz sexual”, în rând cu practica medicală contemporană. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (Lanzarote, 25 octombrie 2007) în art.18 prevede următoarea definiție a **abuzului sexual**: „angajarea în activități sexuale cu un copil care, în conformitate cu dispozițiile relevante ale dreptului național, nu a împlinit vârsta legală pentru activități sexuale; angajarea în activități sexuale cu un copil în cazul în care: se face uz de constrângere, forță sau amenințări, sau se abuzează de o poziție recunoscută de încredere, autoritate sau influență asupra copilului, inclusiv în cadrul familiei, sau se abuzează de o situație deosebit de vulnerabilă a unui copil, în special din cauza unui handicap mental sau fizic sau datorită unei situații de dependență. fiecare parte va decide vârsta sub care este interzisă angajarea în activități sexuale cu un copil. Prevederile respective nu sunt destinate să reglementeze activitățile sexuale reciproc consimțite între minori” [4].

În conformitate cu Protocolul Clinic Standardizat „Managementul clinic al cazurilor de viol”, **abuzul sexual** asupra copiilor presupune „implicarea unui copil sau a unui adolescent în activități sexuale pe care nu le înțelege pe deplin și nu este în măsură să dea consimțământul informat sau pentru care copilul sau adolescentul nu este pregătit din punct de vedere al nivelului său de dezvoltare și nu poate da consimțământul sau care încalcă legile sau tabuurile sociale ale societății” [11]. Abuzul sexual, după cum se indică în documentul citat, implică „intenția de a satisface nevoile făptuitorului sau ale unei alte părți terțe, inclusiv cea de a căuta putere asupra copilului” [11]. Cu toate acestea, observăm că legea penală actualizată nu operează cu sintagma „**violență sexuală**” care devine obiect de cercetare în medicina legală, psihologie,

sociologie. Spre exemplu, în conformitate cu Protocolul Clinic Standardizat „*Managementul clinic al cazurilor de viol*”, violența sexuală constituie „*orice act sexual, încercarea de realizare a unui act sexual, comentarii sau avansuri sexuale nedorite, acțiuni de traficare sau alt gen de acțiuni îndreptate împotriva sexualității unei persoane prin constrângere de către o altă persoană, indiferent de relația acesteia cu victima și în orice cadru, inclusiv, dar fără limitare, la domiciliu și la locul de muncă*” [11].

3. A treia observație: *Capitolul XIII al Părții Generale a Codului penal al Republicii Moldova „Înțelesul unor termeni sau expresii din prezentul Cod” a fost completat cu două norme juridico-penale de sine stătătoare cu ocazia asigurării protecției juridico-penale a copiilor care au devenit victime ale abuzului sexual (art.132⁴ CP RM și art.132⁵ CP RM). Așadar, materialul privind abuzul sexual asupra unui copil nu coincide, din punct de vedere semantic, cu materialul pornografic, și cuprinde nu doar comportamentul sexual explicit, real sau simulat, dar și „orice reprezentare a organelor sexuale ale unui copil”.*

Făcând referire la conținutul preambulului Directivei 2011/92/UE, după cum s-a argumentat în *Nota informativă la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploataării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor)*, introducerea noțiunii de „*Material privind abuzul sexual asupra copilului*” este dictată de alinierea legislației naționale la recomandările forurilor internaționale specializate pe contracararea acestui fenomen, care au recunoscut necesitatea revizuirii terminologiei în domeniul exploataării sexuale online a copiilor, în vederea eliminării termenului de „*pornografie infantilă*” din legislație [12].

Materialele privind abuzul sexual asupra unui copil include, după cum arată autorul Gavriil Paraschiv: „*filmele, fotografiile, dispozitivele ori alte suporturi vizuale, cum ar fi: gravurile, desenele, emblemele, scrierile, imprimatele, spoturile publicitare, înregistrările video, care prezintă minori ce au un comportament sexual explicit, ori în care sunt implicați minori*” [14]. În opinia autorului citat, „*materialele respective pot să prezinte poziții sexuale, acte sexuale sau alte gesturi cu conotație sexuală explicită, și nu implicită*” [14].

Noi distingem două ipostaze în care un copil poate fi abuzat din punct de vedere al pornografiei infantile: copilul participă în activități sexuale explicite, reale sau în calitate de obiect al înregistrării video sau foto; copilul participă în activități sexuale explicite, reale, deși nu este pornografie.

4. A patra observație: *Normele juridico-penale ce interzic abuzul sexual, la care poate fi supus un copil, se întâlnesc în diferite Capitole ale Părții Speciale a Codului penal. Spre exemplu, constrângerea unui copil în scopuri sexuale (art.172¹ CP RM), acțiuni cu caracter sexual săvârșite cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani (art.175 CP RM), ademenirea minorului în scopuri sexuale (art. 175¹ CP RM) sunt plasate în Capitolul IV al Părții speciale CP RM (Infrațiuni privind viața sexuală), pe când determinarea persoanei care nu a atins vârsta de 16 ani să asiste la acte sexuale sau la acțiuni cu caracter sexual (art. 208³ CP RM) sunt plasate în Capitolul VII al Părții speciale CP RM (Infrațiuni contra familiei și minorilor).*

Cu toate acestea, în dreptul penal comparat există două abordări principale privind reglementarea infracțiunilor împotriva minorilor:

- *Modelul concentrat*, în care majoritatea faptelor sunt reunite într-un capitol sau grup de norme (Republica Belarus [23], Spania [13], Germania [6], Polonia [18]). În special, În Codul penal al Republicii Belarus există un capitol special dedicat protecției minorilor (Capitolul 21 – „*Infrațiuni împotriva minorilor*”) [23]. Particularitatea acestui model constă în faptul că diferite forme de atentare asupra minorilor, inclusiv cele de natură sexuală, exploatarea și implicarea în activități antisociale, sunt prevăzute (concentrate) într-un singur capitol, având ca obiect juridic comun protecția minorului.

- *Modelul dispersat*, adoptat de legiuitorul autohton, în care infracțiunile sunt repartizate în diferite capitole ale Codului penal.

Modele legislative din Belarus, Germania, Spania și Polonia în domeniul asigurării copiilor împotriva abuzului sexual reflectă tendința legislativă modernă de a consolida protecția juridico-penală a minorilor prin sistematizarea normelor într-un cadru coerent și ușor de aplicat. În opina noastră, prezentarea unificată a tuturor atentatelor ce constau în abuz sexual împotriva minorilor în cadrul unui capitol separat al Părții Speciale a Codului penal al Republicii Moldova ar minimiza riscul erorilor de calificare, precum și ar ușura aplicarea propriu-zisă a normelor juridico-penale în domeniul ocrotirii copiilor împotriva abuzurilor sexuale.

5. A cincea observație: *În Partea Specială a Codului penal sunt introduse atât norme juridico-penale ce interzic prostituția infantilă, cât și cele care sancționează pronografia infantilă, fiind introduse criterii explicite în delimitarea acestor fapte infracționale.*

Atunci când un minor este folosit pentru satisfacerea nevoilor sexuale ale vinovatului prin primirea serviciilor sexuale ale acestuia sau când un minor este folosit în scopul producerii de materiale sau obiecte pornografice, se produce o încălcare a relațiilor sociale care asigură dezvoltarea psihofiziologică și morală normală a personalității minorului/victimei juvenile; aceste acte criminale formează o atitudine distorsionată și pervertită a adolescentului față de regulile de comportament sexual acceptate în societate.

Luând în considerare faptul că practica judiciară este neuniformă în ceea ce ține de identificarea statutului prestării serviciilor online ca fiind „prostituție” sau „pornografie”, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, în Decizia de inadmisibilitate a sesizărilor nr. 173g/2017 și nr. 37g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 220 din Codul penal și a articolului 89 din Codul contravențional (proxe-netismul și practicarea prostituției), a identificat următoarele: „...prostituția nu poate presupune prestarea de servicii sexuale on-line” [7]. Astfel, Curtea Constituțională a Republicii Moldova argumentează : „... prestarea de servicii sexuale on-line nu implică practicarea de acte sexuale cu persoanele care beneficiază de serviciile prostituatei...nu implică contactul direct al corpului persoanei cu corpul celui care beneficiază de serviciile acesteia” [7]. Prin urmare, în Decizia de inadmisibilitate a sesizărilor nr. 173g/2017 și nr. 37g/2018 Curtea Constituțională a Republicii Moldova subliniază : „Altfel spus, din moment ce lipsește un contact fizic, asemenea acțiunii, i.e. prestarea serviciilor sexuale on-line, nu intră sub incidența noțiunii de prostituție, ci a celei de pornografie” [7]. Prin urmare, participarea copilului la spectacole pornografice on-line va atrage răspunderea penală a făptuitorilor în baza art.208⁴ CP RM, norma juridico-penală introdusă în urma modificărilor operate prin Legea Republicii Moldova nr. LP5/2026 din 12.02.2026 pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra minorilor) [10].

6. A șasea observație: *prohibițiunile juridico-penale care asigură protecția copiilor de abuzuri sexuale sunt de trei categorii:*

i. prohibițiunile juridico-penale unde în calitate de victimă poate fi recunoscută oricare persoană indiferent de vârstă, unde minoritatea victimei nu este specificată (lit.a) alin.(1) art.135¹ CP RM; lit.c) alin.(3) art.137 CP RM; lit.(1) art.220¹ CP RM).

ii. prohibițiunile juridico-penale unde în calitate de victimă poate fi recunoscută oricare persoană, iar această normă este însoțită de o agravantă „săvârșit cu bună știință asupra unui minor” sau agravanta „săvârșit cu bună știință asupra unei persoane care nu a atins vârsta de 14 ani”, „cu bună știință asupra unui copil” (alin. (2) art. 167¹ CP RM; lit. a) alin. (2) art. 171 CP RM; lit. (b) alin. (3) art. 171 CP RM; lit. a) alin. (2) art. 172 CP RM; lit. (a) alin. (3) art. 172 CP RM; lit. a) alin. (2) art. 173 CP RM);

iii. prohibițiunile juridico-penale unde în calitate de victimă poate fi recunoscut doar un copil (art. 172¹ CP RM ; art. 174 CP RM; art. 175 CP RM; art. 175¹ CP RM; art.206 CP RM; art. 206¹ CP RM; art. 208¹ CP RM; art. 208² CP RM; art. 208³ CP RM; art. 208⁴ CP RM; art. 208⁵ CP RM).

Într-o altă ordine de idei, am constatat că jurisprudența CtEDO în materie de pornografie infantilă este extrem de rară. Unele cauze privesc drepturile producătorilor sau spectatorilor de pornografie infantilă care au fost arestați [17]. Aceste cauze privesc în principal încălcări procedurale care ar putea fi aplicate în orice cauză penală. În *Cauza Söderman împotriva Suediei*, reclamanta a pretins că statul suedez nu și-a respectat obligația prevăzută de articolul 8 din Convenție privind asigurarea unor remedii juridice împotriva încălcării de către tatăl ei vitreg a integrității sale personale atunci când acesta a încercat în secret să o filmeze dezbrăcată în baie, pe vremea când ea avea 14 ani [2]. „În septembrie 2002, pe vremea când avea 14 ani, ea a descoperit că tatăl ei vitreg a ascuns o cameră video în coșul de rufe din baie, care înregistra și era îndreptată spre locul în care aceasta s-a dezbrăcat înainte de a face duș. Imediat după incident, filmul a fost ars fără ca cineva să-l vadă. În septembrie 2004, doi ani mai târziu, mama a raportat incidentul la poliție” [2]. Curtea de Apel a stabilit că „tatăl vitreg a vrut să se uite la reclamantă în secret. Astfel, deși instanța a calificat un astfel de comportament ca fiind reprobabil, tatălui vitreg i-a lipsit intenția ca reclamanta să-l vadă” [2]. Guvernul a subliniat faptul că „mama reclamantei a distrus filmul imediat după incidentul din septembrie 2002

și că reclamanta și mama ei nu au raportat incidentul la poliție până în septembrie 2004, așadar după o lungă perioadă de timp după ce acesta a avut loc. Imagini cu o fată de paisprezece ani dezbrăcându-se înainte de a face duș, într-o ipostază cotidiană, nu pot fi considerate ca pornografice” [2].

Concluzii

Din perspectiva multidisciplinară (criminologică, sociologică, psihologică și chiar psihiatrică), am observat că factorii care determină creșterea abuzului sexual împotriva minorilor pot fi sistematizați în felul următor: victimele abuzului sexual devin izolați, reticenți și depresivi; unele persoane condamnate prezintă pericol social continuu și după ispășirea pedepsei penale; tehnologii informaționale asigură anonimitatea infractorilor; distribuirea imaginilor cu copiii abuzați sexual este efectuată cu viteza excesivă; în diferite state se atestă călătoriile infractorilor în cadrul turismului sexual cu minorii, iar în funcție de diferențele jurisdicționale continue apare imposibilitatea rezolvării cazului concret.

Pe de o parte, victimele abuzurilor sexuale asupra copiilor sunt nu doar copiii, drepturile, interesele și libertățile cărora sunt încălcate prin faptele infracționale comise, dar, pe de altă parte, și persoanele acuzate și ulterior condamnate pentru abuzuri sexuale asupra copiilor se află sub riscul major al stigmatizării sociale postcondamnatorii, precum și rudele acestora.

Legea penală a Republicii Moldova operează cu doi termeni „minor” și „copil” în domeniul asigurării protecției juridico-penale a victimelor abuzului sexual (indiferent de gen) sub vârsta de 18 ani. În opinia noastră, din punct de vedere semantic, aceste noțiuni sunt identice, deși pentru claritatea legii penale se constată necesitatea de a unifica terminologia și de a accepta o singură noțiune.

Legea penală a Republicii Moldova nu operează cu noțiunile de „exploatare sexuală” și „violența sexuală”, doar cu sintagma „abuz sexual”, deși unele fapte infracționale conțin elemente de exploatare și violență în sensul constatărilor la nivel internațional. Constatăm că, legea penală autohtonă ar trebui să diferențieze explicit faptele infracționale ce implică abuz, exploatare și violență sexuală.

Capitolul XIII al Părții Generale a Codului penal al Republicii Moldova „Înțelesul unror termeni sau expresii din prezentul Cod” a fost completat cu două norme juridico-penale de sine stătătoare cu ocazia asigurării protecției juridico-penale a copiilor care au devenit victime ale abuzului sexual (art.132⁴ CP RM și art.132⁵ CP RM). Așadar, materialul privind abuzul sexual asupra unui copil nu coincide, din punct de vedere semantic, cu materialul pornografic, și cuprinde nu doar comportamentul sexual explicit, real sau simulat, dar și „orice reprezentare a organelor sexuale ale unui copil”.

Distingem două ipostaze în care un copil poate fi abuzat din punct de vedere al pornografiei infantile: (1) copilul participă în activități sexuale explicite, reale sau în calitate de obiect al înregistrării video sau foto; (2) copilul participă în activități sexuale explicite, reale, deși nu este pornografie.

Prezentarea unificată a tuturor atentatelor ce constau în abuz sexual împotriva minorilor în cadrul unui capitol separat al Părții Speciale a Codului penal al Republicii Moldova ar minimiza riscul erorilor de calificare, precum și ar ușura aplicarea propriu-zisă a normelor juridico-penale în domeniul ocrotirii copiilor împotriva abuzurilor sexuale. Drept exemplu pot servi modele legislative din Belarus, Germania, Spania și Polonia în domeniul asigurării copiilor împotriva abuzului sexual reflectă tendința legislativă modernă de a consolida protecția juridico-penală a minorilor prin sistematizarea normelor într-un cadru coerent și ușor de aplicat.

În Partea Specială a Codului penal sunt introduse atât norme juridico-penale ce interzic prostituția infantilă, cât și cele care sancționează pornografia infantilă, fiind introduse criterii explicite în delimitarea acestor fapte infracționale. Din moment ce lipsește un contact fizic, prestarea serviciilor sexuale on-line se recunoaște drept participarea copilului la spectacole pornografice on-line va atrage răspunderea penală a făptuitorilor în baza art.208⁴ CP RM, norma juridico-penală introdusă în urma modificărilor operate prin Legea Republicii Moldova nr.LP5/2026 din 12.02.2026 pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploatarei sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra minorilor).

Prohibițiunile juridico-penale care asigură protecția copiilor de abuzuri sexuale sunt de trei categorii: (i) *prohibițiunile juridico-penale unde în calitate de victimă poate fi recunoscută oricare persoană indiferent de vârstă, unde minoritatea victimei nu este specificată* (lit. a) alin. (1) art. 135¹ CPRM; lit. c) alin. (3) art. 137 CP RM;

lit. (1) art. 220¹ CP RM); (ii) *prohibițiunile juridico-penale unde în calitate de victimă poate fi recunoscută oricare persoană, iar această normă este însoțită de o agravantă „săvârșit cu bună știință asupra unui minor” sau agravanta „săvârșit cu bună știință asupra unei persoane care nu a atins vârsta de 14 ani”, „cu bună știință asupra unui copil”* (alin. (2) art. 167¹ CP RM; lit. a) alin. (2) art. 171 CP RM; lit. (b) alin. (3) art. 171 CP RM; lit. a) alin. (2) art. 172 CP RM; lit. (a) alin. (3) art. 172 CP RM; lit. a) alin. (2) art. 173 CP RM); (iii) *prohibițiunile juridico-penale unde în calitate de victimă poate fi recunoscut doar un copil* (art. 172¹ CP RM; art. 174 CP RM; art. 175 CP RM; art. 175¹ CP RM; art. 206 CP RM; art. 206¹ CP RM; art. 208¹ CP RM; art. 208² CP RM; art. 208³ CP RM; art. 208⁴ CP RM; art. 208⁵ CP RM).

Bibliografie:

1. ALVAREZ-SEGURA M, FERNÁNDEZ I, EL KASMY Y, FRANCISCO E, GALLO MARTÍNEZ S, ORTIZ JIMÉNEZ EM, BUTJOSAA. *Impact of pornography consumption on children and adolescents: a trauma-informed approach*. Front Child Adolesc Psychiatry. 2025 Sep 29;4:1567649. Disponibil: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC12515835/pdf/frcha-04-1567649.pdf> (accesat: 28.02.2026).
2. *Cauza Söderman împotriva Suediei (Cererea nr. 5786/08). Hotărârea CEDO*. Strasbourg, 12 noiembrie 2013. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-128043> (accesat: 28.02.2026).
3. *CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI privind criminalitatea informatică* (Budapesta, 23 noiembrie 2001). Disponibil: <https://rm.coe.int/16802fa41f> (accesat: 28.02.2026).
4. *CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale* (Lanzarote, 25 octombrie 2007). Disponibil: <https://rm.coe.int/168046e1d9> (accesat: 28.02.2026).
5. *CONVENȚIA ONU pentru protecția drepturilor copilului din 20 noiembrie 1989*. Disponibil: <https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf> (accesat: 28.02.2026).
6. *Criminal Code in the version promulgated on 13 November 1998*. Disponibil: <https://natlex.ilo.org/dyn/natlex2/natlex2/files/download/51220/DEU51220%20English.pdf> (accesat: 28.02.2026).
7. *DECIZIE DE INADMISIBILITATE a sesizărilor nr. 173g/2017 și nr. 37g/2018*. Disponibil: <https://www.constcourt.md/public/ccdoc/decizii/ro-d362018173g201737g2018rob4b4f.pdf> (accesat: 28.02.2026).
8. *DIRECTIVA 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului*. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0093> (accesat: 28.02.2026).
9. *LEGEA REPUBLICII MOLDOVA nr. LP 370/2023 privind drepturile copilului. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023*.
10. *LEGEA REPUBLICII MOLDOVA nr. LP5/2026 din 12.02.2026. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2026*.
11. *MANAGEMENTUL clinic al cazurilor de viol*. Chișinău, 2021. Disponibil: https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/managementul_clinic_al_cazurilor_de_viol_protocol_clinic.pdf (accesat: 28.02.2026).
12. *NOTĂ informativă la proiectul de lege*. Disponibil: https://www.justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/nota_informativa_21.pdf (accesat: 28.02.2026).
13. *ORGANIC ACT 10/1995 ON THE CRIMINAL CODE*. Disponibil: <https://www.mjjusticia.gob.es/> (accesat: 28.02.2026).
14. PARASCHIV, Gavril. *Creșterea pericolului pornografiei infantile pe internet*. 2013.
15. POPA, Lilia. *Particularitățile efectuării măsurilor speciale de investigații*. 2023.
16. *PROTOCOLUL facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului*. Disponibil: <https://www.salvaticopiii.ro/> (accesat: 28.02.2026).
17. *RAPORT de cercetare: Abuzul sexual asupra copiilor*. Disponibil: <https://ier.gov.ro/> (accesat: 28.02.2026).
18. *The Polish Criminal Code (1997)*. Disponibil: <https://www.unodc.org/> (accesat: 28.02.2026).
19. АБИШЕВА А. К. Причины совершения преступлений против половой неприкосновенности несовершеннолетних по материалам уголовных дел по городу Нур-Султан (Республика Казахстан). În: *Pregătirea profesională a cadrelor pentru subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne și alte organe de drept*, p. 517-520. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/517-520_0.pdf (accesat: 28.02.2026).
20. БАЙБАРИН А. А., ГРЕБЕНЬКОВ А. А. *Половые преступления: учебное пособие*. Курск, 2013. Disponibil: <https://swsu.ru/structura/up/uf/kup/ucebniki/polovye.pdf> (accesat: 28.02.2026).

21. ГУСАРОВА М. В. *Преступления против половой неприкосновенности и половой свободы личности*. Казань, 2021.
22. КУЛИКОВА О. Н. *Половая неприкосновенность и половая свобода как правовые категории*. 2024.
23. *Уголовный кодекс Республики Беларусь*. Disponibil: <https://pravo.by/> (accesat: 28.02.2026).

Date despre autor:

Ion VANGHELI, consultant al procurorului în cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

ORCID: <http://orcid.org/0009-0002-4233-5274>

E-mail: vangheliion700@gmail.com

Prezentat: 01.03.2026

Recenzat: 13.03.2026

Acceptat spre publicare: 20.05.2026